

Utbildningsnämnden

Handlägningsordning för inrättande och avveckling av utbildning vid Lunds universitet

Lunds universitets policy för kvalitetssäkring och kvalitetsutveckling av utbildning¹ beskriver utgångspunkter för kvalitetsarbetet vid universitetet. I denna handlägningsordning beskrivs processerna och innehållet i arbetet för att inrätta ny utbildning samt avveckla utbildning som inte längre ska ges vid Lunds universitet.

Beslut om att inrätta och avveckla nya program på grundnivå och avancerad nivå är delegerat av rektor till den gemensamma utbildningsnämnden.² För att besluten ska vara rättssäkra och transparenta har denna handlägningsordning tagits fram av nämnden. Nämnden kan besluta om att bevilja undantag från handlägningsordningen.

Syftet med att beslut om att inrätta och avveckla program fattas av den gemensamma utbildningsnämnden vid Lunds universitet, är att möjliggöra en universitetsgemensam diskussion kring utbildningskvalitet och utbud. Risken för överlappning i utbildningsutbudet minskar och den strategiska utbildningsplaneringen kan möjliggöras.

Även en vidareutvecklad vägledning för inrättande av ny utbildning har tagits fram av utbildningsnämnden. Den är frivillig att använda och kan fungera som ett stöd för fakulteterna.

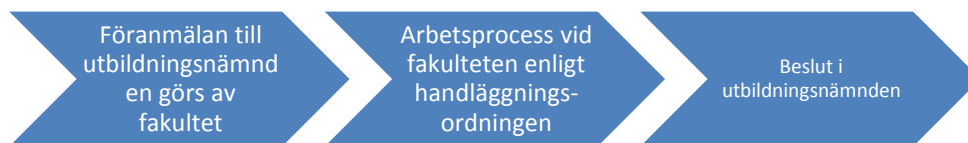
Inrättande av nya program

Att ständigt utveckla universitetets utbildningar är en viktig del av kvalitetsarbetet och bör ske kontinuerligt. Det är när väsentliga förändringar av befintliga program eller helt nya program planeras, som en inrättandeprovning är aktuell.

Arbetsordning för inrättande av program

¹ Policy för kvalitetssäkring och kvalitetsutveckling av utbildning vid Lunds universitet, fastställd av rektor 2018-03-15, STYR 2016/179.

² Arbetsordning för Lunds universitet, STYR 2017/1639

Föransökan

För att möjliggöra en strategisk diskussion kring nya utbildningsprogram på Lunds universitet och undvika eventuella överlappningar samt kunna synliggöra möjliga samarbeten, ska en föransökan om att inrätta ett nytt program göras av ansvarig fakultet. Föransökan ska innehålla en kortfattad (max 2 sidor) beskrivning av det planerade programmet samt hur inrättandeprocessen planeras. Föransökan ställs till universitetets gemensamma utbildningsnämnd i god tid innan inrättandeprocessen påbörjas vid fakulteten.

Förutsättningar och aspekter

Följande aspekter ska behandlas av fakulteten i sin ansökan till utbildningsnämnden om inrättande av nytt program. Ansökan ska inledas med en kort bakgrundsbeskrivning innehållande bl.a. ett antal basuppgifter av det föreslagna programmet.

Basuppgifter

- Programmets namn, inklusive engelsk översättning
- Examensbenämning, inklusive engelsk översättning
- Omfattning i högskolepoäng
- Uppgift om huvudområde för programmet
- Uppgifter om programmet avser hel- eller deltidsstudier och annat som kan vara av vikt t.ex. lokalisering och inslag av distansutbildning
- Uppgift om programmets huvudsakliga undervisningsspråk
- Uppgifter om programmet ska bedrivas i samarbete med andra fakulteter eller lärosäten.

Aspekter

1. Grunden för programmet
 - a. Programmets syfte/motiv för inrättande
 - b. Programmets plats i universitetets samlade utbud
 - c. Koppling till studenternas efterfrågan, samhällets behov/arbetsmarknad
2. Mål och innehåll
 - a. Förutsättningar för att de faktiska studieresultaten motsvarar förväntade lärandemål och examensmål, inklusive progression
 - b. Förutsättningar för att programmet vilar på vetenskaplig och/eller konstnärlig grund samt beprövad erfarenhet (forskningsanknytning) och att undervisningen kan bedrivas så att det finns ett nära samband mellan forskning och utbildning.
 - c. Förutsättningar för att utbildningen sätter studenters lärande i fokus
3. Programmets struktur
 - a. Övergångsmöjligheter till nästa utbildningsnivå

- b. Förutsättningar för verksamhetsförlagd utbildning, där det är relevant
4. Lärare
 - a. Undervisande personal, inklusive handledare, ska ha ändamålsenlig ämnesmässig, högskolepedagogisk, ämnesdidaktisk och övrig relevant kompetens
 - b. Lärarkapaciteten ska vara tillräcklig
5. Övriga resurser
 - a. Planerad dimensionering och finansiering av utbildningen
 - b. Stabilitet och långsiktighet för utbildningen
 - c. Valfungerande stödverksamhet, infrastruktur och studiemiljö.
6. Kontinuerlig uppföljning och utvärdering av utbildningen
7. Studenternas inflytande i planering, genomförande och uppföljning av utbildningen
8. Internationalisering och internationella perspektiv främjas i utbildningen
9. Jämställhets- och likabehandlingsperspektiv integreras i utbildningen
10. Ämnesrelevanta perspektiv i hållbar utveckling främjas i utbildningen

Bedömargrupp

För att ett nytt program ska kunna inrättas vid Lunds universitet ska en grupp kollegiala granskare innehållande externt sakkunniga ha bedömt det föreslagna programmets förutsättningar utifrån ovanstående aspekter. Syftet med att använda en extern bedömargrupp är att säkerställa att de utbildningar som startar vid Lunds universitet håller hög nationell och internationell standard.³ En representant för arbetslivet eller motsvarande kan bidra till att bedömargruppen kan säkerställa att programmet har en koppling till en arbetsmarknad eller samhällets behov.

Bedömargruppen ska bestå av:

- Två externt sakkunniga inom det område/ämne som utbildningen avser, ej anställd vid Lunds universitet
- För inrättande av yrkesutbildning ska alltid en arbetslivsrepresentant inom utbildningens område ingå. För övriga utbildningar är det frivilligt. I de fall en arbetslivsrepresentant används kan det räcka med en ämnessakkunnig i bedömargruppen.
- Student- eller doktorandrepresentant som utses av den lokala studentkåren eller LUS

Bedömargruppen kan dessutom bestå av

- Arbetslivsrepresentant, t.ex. yrkesverksam person inom området för den aktuella utbildningen, eller annan kompetens som kan bidra till att säkerställa koppling till arbetsmarknad eller samhällets behov
- Ev. annan kompetens om fakulteten så önskar

Utifrån ovanstående principer fattar fakultetsstyrelsen beslut om bedömargruppens slutliga sammansättning.

³ Se vidare Föreskrifter för kvalitetssäkring och kvalitetsutveckling av utbildning vid Lunds universitet, STYR 2016/179.

Bedömning

Bedömargruppen bedömer ifall förutsättningarna finns för att starta ett nytt program utifrån aspekterna. Fakultetens skriftliga dokumentation av aspekterna utgör underlag för bedömargruppens bedömning. Bedömningen ska sammanställas i en skriftlig rapport som ställs till fakulteten.

Bedömningen (av var och en av aspekterna samt ett samlat omdöme) uttrycks i två kategorier:

- Tillfredsställande
- Otillfredsställande

I det underlag som skickas till utbildningsnämnden inför beslut ska fakulteten redovisa vilka ev. åtgärder eller förändringar man har vidtagit med anledning av bedömargruppens bedömning av programmet.

Fakulteten beslutar själva ifall platsbesök eller intervjuer ska genomföras. Det är dock viktigt att ha en dialog med bedömargruppen för att undvika ev. missförstånd. Därför rekommenderas att någon sorts möte sker mellan bedömarna och fakulteten.

Underlag till beslut

Ansökan till utbildningsnämnden ska innehålla följande underlag:

- Skriftligt underlag från fakulteten som behandlar aspekterna
- Förslag till utbildningsplan (preliminär)
- Bedömargruppens bedömning sammanställt i ett yttrande
- Fakultetsstyrelsens respons på bedömargruppens yttrande
- Annan dokumentation som kan vara aktuell t.ex. statistik, omvärldsanalyser m.m.
- För fakultetsövergripande program bifogas även skriftliga överenskommelser rörande resurser och ansvar

I beslutsunderlaget ska även framgå på vilket sätt studenter har varit delaktiga i utvecklingen av den nya utbildningen.

Beslut

Utbildningsnämnden fattar beslut om att inrätta nytt program. Beslutet gäller som längst i tre år. Om programmet inte har startats inom tre år krävs ett nytt beslut av utbildningsnämnden. Syftet med detta är att uppgifter som rör programmets förutsättningar snabbt kan förändras och bli inaktuella. Vid ett sådant nytt beslut kan det räcka med kompletterande uppgifter.

För utbildningsprogram som leder till yrkesexamen krävs examenstillstånd från UKÄ. Rektor har delegerat beslut om att ansöka om examenstillstånd till den gemensamma utbildningsnämnden. Ansökan utformas i enlighet med UKÄ:s anvisningar.⁴ Beslut om inrättande av programmet vid universitetet kan ske samtidigt med beslut om att ansöka till UKÄ, med förbehållet att inrättandet sker under förutsättning att sökt examenstillstånd beviljas.

⁴ Se vidare UKÄ:s hemsida www.uka.se.

Inrättande och avveckling av huvudområden för examina

Inrättande av nya huvudområden för examina ska följa samma aspekter som för inrättande av nya program. Beslut om att inrätta nya huvudområden fattas dock av fakultetsstyrelsen istället för den gemensamma utbildningsnämnden. Inget krav ställs heller på att använda en extern bedömargrupp eller att göra en föransökan till utbildningsnämnden.

Även om beslutet om inrättande av huvudområde fattas av fakulteten ansvarar fakulteten för att föra en dialog med övriga delar av universitetet för att undvika överlappningar av närliggande huvudområden och för att öka tydligheten gentemot studenterna.

Avveckling av huvudområden inom vilket examen kan ges, beslutas av fakultetsstyrelsen. Fakulteten bör använda samma process och underlag som för avveckling av program.

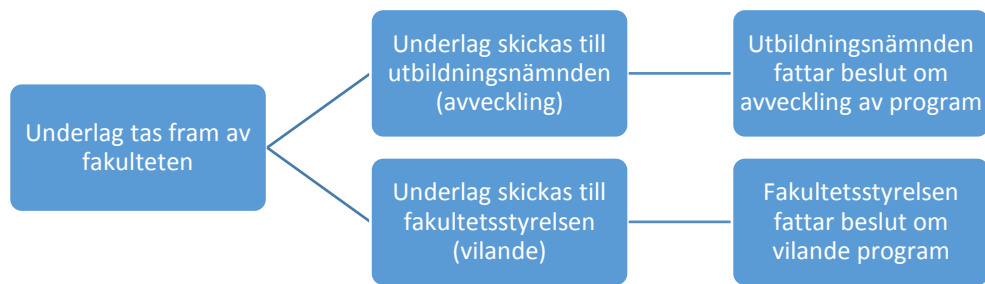
Avveckling av program och vilande program

Ett program kan vara vilande. Det innebär att ingen utlysning av antagning sker till det aktuella programmet. Avveckling av program innebär att ett program definitivt läggs ner.

Beslut om att avveckla ett program fattas av den gemensamma utbildningsnämnden medan beslut om att inte anta nya studenter till ett program (vilande program) fattas av fakultetsstyrelsen. Såväl avveckling av program som vilande program, ska föregås av en utredning där de förändrade förutsättningarna och konsekvenserna av det föreslagna beslutet analyseras. Den process och de underlag som presenteras nedan ska användas och kan kompletteras med andra aspekter ifall fakulteten eller utbildningsnämnden finner det lämpligt.

Beslutsprocess och underlag

1. Underlag tas fram av fakulteten och ska innehålla:
 - a. Redovisning av förändrade förutsättningar för programmet
 - b. Konsekvensanalys (konsekvenser för berörda institutioner, studenter, universitetets samlade utbildningsutbud)
 - c. Förslag på övergångsbestämmelser
2. Underlaget skickas till utbildningsnämnden (avveckling) eller fakultetsstyrelse (vilande).
3. Beslut om avveckling (utbildningsnämnden) eller vilande (fakultetsstyrelse), inklusive övergångsbestämmelser.

Bilaga 1. Vägledning för inrättande av nya program

Denna vägledning är ett stöd till fakulteterna i processen fram till ett beslut om inrättande av ett nytt program. Frågorna och rekommendationerna nedan är frivilliga att använda i sin helhet eller delar. De obligatoriska moment eller underlag som krävs för att få inrätta ett nytt program vid Lunds universitet framgår av handlägningsordningens huvuddokument.

Basuppgifter

- Programmets namn, inklusive engelsk översättning
- Examensbenämning, inklusive engelsk översättning
- Omfattning i högskolepoäng
- Uppgift om huvudområde för programmet
- Uppgifter om programmet avser hel- eller deltidsstudier och annat som kan vara av vikt t.ex. lokalisering och inslag av distansutbildning
- Uppgift om programmets huvudsakliga undervisningsspråk
- Uppgifter om programmet ska bedrivas i samarbete med andra fakulteter eller lärosäten

1. Grunden för programmet
 - a. Programmets syfte/motiv för inrättande. Varför vill fakulteten starta programmet?
 - b. Programmets plats i universitetets samlade utbud. Programmets plats kan tydliggöras och motiveras väl och ev. överlappningar med andra utbildningar kan redovisas.
 - c. Koppling till studenternas efterfrågan, samhällets behov/arbetsmarknad. Redovisa en analys av samhällets framtida behov av personer med aktuell utbildning, arbetslivsanknytning i undervisningen och olika former för samverkan med avnämare. Hur inhämtas information om utveckling av programmet med hänsyn till användbarhet och förberedelse för arbetslivet? Hur ser förutsättningarna ut för att rekrytera studenter, både nationellt och internationellt?
2. Mål och innehåll
 - a. Förutsättningar för att de faktiska studieresultaten motsvarar förväntade lärandemål och examensmål, inklusive progression. Utbildningens utformning visar på progression och koppling mellan examensmål, lärandemål, lärandeaktiviteter och examination. Förkunskaper för programmet är rimliga och ändamålsenliga.
 - b. Förutsättningar för att programmet vilar på vetenskaplig och/eller konstnärlig grund samt beprövad erfarenhet. (forskningsanknytning). Beskriv på vilket sätt utbildningens område kopplar till aktuell forskning.
 - c. Förutsättningar för att utbildningen sätter studenters lärande i fokus. Utbildningens utformning och genomförande främjar studenternas lärande och tar hänsyn till studenternas förutsättningar.
3. Programmets struktur
 - a. Övergångsmöjligheter till nästa utbildningsnivå. Vilka förutsättningar finns för studenter att efter avslutat program fortsätta på avancerad nivå eller forskarnivå? Både inom Lunds universitet och vid andra lärosäten.

- b. Förutsättningar för verksamhetsförlagd utbildning, där det är relevant. Finns avtal eller andra överenskommelser på plats? Hur ser handledarsituationen ut på den verksamhetsförlagda delen av utbildningen?
4. Lärare
 - a. Undervisande personal, inklusive handledare, ska ha ändamålsenlig ämnesmässig, högskolepedagogisk, ämnesdidaktisk och övrig relevant kompetens. Hur ser möjligheten till kompetensutveckling ut för lärarna? Rollfördelning mellan handledare och examinator är tydlig.
 - b. Lärarkapaciteten ska vara tillräcklig. Hur ser tillgången ut för yrkesverksamma lärare och annan undervisande personal?
5. Övriga resurser
 - a. Planerad dimensionering och finansiering av utbildningen
 - b. Stabilitet och långsiktighet för utbildningen.
 - c. Valfungerande stödverksamhet (studievägledning, bibliotek), infrastruktur och studiemiljö.
6. Kontinuerlig uppföljning och utvärdering av utbildningen. Formerna för uppföljning och utvärdering kopplas till Lunds universitets policy för kvalitetssäkring och kvalitetsutveckling. Hur kvalitetssäkras relevanta styrdokument (kursplaner m.m.)?
7. Studenternas inflytande i planering, genomförande och uppföljning av utbildningen. Hur sammanställs utfall av kursvärderingar och hur återkopplas ev. åtgärder till studenterna? Hur ska studenterna kunna ta en aktiv del i utvecklingen av utbildningen? Hur säkras och dokumenteras studentinflytandet?
8. Internationalisering och internationella perspektiv främjas i utbildningen. Redovisa eventuella utbyten (både studenter och lärare), samarbeten med andra lärosäten, undervisning på annat språk än svenska, internationella perspektiv eller andra sätt som främjar internationalisering och internationella perspektiv i utbildningen
9. Jämställhets- och likabehandlingsperspektiv integreras i utbildningen. Beskriv hur jämställdhets- och likabehandlingsperspektiv integreras i utbildningen exempelvis med avseende på kursplaner och kurslitteratur.
10. Ämnesrelevanta perspektiv i hållbar utveckling främjas i utbildningen. Där det är möjligt, beskriv hur ämnesrelevanta perspektiv på hållbar utveckling främjas i utbildningen.

Förslag på underlag

- Resultat från enkäter, barometrar etc
- Omvärldsanalyser
- Statistisk (t.ex. Kuben, Bak- och framgrund, Ungdomsbarometern, UKÄ:s statistikdatabas, statistik från branschorganisationer eller fackförbund)
- Förslag på kursplaner, utbildningsplan
- Styrdokument framtagna på universitetsnivå eller av fakultet
- Aktuella lag- och förordningstexter (särskilt ifall bedömarna inte har god kännedom om svenska högskolesystemet)
- Listor på tilltänkta lärare och annan undervisande personal för det planerade programmet
- Lista på ”konkurrerande” program, inom universitetet, nationellt och internationellt

Förslag på arbetsordning

